

mină, ar putea fi semnalată lucrarea lui A. Severino¹, apropiată ca structură de dicționarul lui J. Marouzeau, însă de proporții mai modeste.

DRRTL nu va fi însă explicativ și nici nu va cuprinde elemente explicative, ci va fi propriu-zis bilingv, urmărind redarea în limba română, sub formă de echivalente — prezentate, în corpul articolului, în diferite îmbinări (grupuri) de cuvinte — a principalilor termeni din lingvistica rusă. De aici și denumirea sa: *Dicționar rus-român de termeni lingvistici*. De altfel, prin analogie cu denumirea dicționarului bilingv din domeniul altor discipline (agronomie, medicină etc.), lucrarea ar putea avea și o altă titulatură, mai puțin obișnuită, însă la fel de precisă: *Dicționar lingvistic rus-român*. (Într-o asemenea formulare lingvistic nu se opune tipului *enciclopedic* de dicționar, ci indică sfera vocabularului de specialitate inclus în lucrare. Cf., de exemplu, *Dicționar economic-financiar rus-român*)².

Pe de altă parte, dicționarul nu va înregistra absolut toți termenii de specialitate din lucrările lingviștilor ruși sau, într-un sens mai larg, astăzi, sovietici. Lista de cuvinte va cuprinde numai termeni din domeniul rusisticii, limbii române (parțial, romanistici) și al lingvisticii generale, întâlniți curent în literatura lingvistică științifică și didactică. În stabilirea acestui specific am ținut seama de caracterul altor lucrări similare și de posibilitățile de care dispunem. Dicționarul este destinat așadar, în primul rând, cercetătorilor de specialitate, lingviștilor, traducătorilor de bibliografii³ și cadrelor didactice care se ocupă de problemele limbii ruse și ale lingvisticii generale (de pe urma lucrării putând beneficia, bineînțeles, și un public mai larg: aspiranți, studenți etc.). De aceea, din lista de cuvinte nu vor face parte termeni care sînt folosiți *exclusiv* în romanistică, germanistică, orientalistă etc. De pildă, dacă *сингармонизм* nu apare decât în lucrările consacrate limbilor turcece sau dacă *эргатив* figurează numai în studiile rusești privind structura gramaticală a limbilor caucaziene, dicționarul nu le înregistrează. În schimb, dacă asemenea termeni apar în lucrările curente de lingvistică rusă sau generală (în cazul de față, așa se și întâmplă), vor intra în lista de cuvinte⁴.

Cît privește domeniile care vor fi reprezentate în *DRRTL*, acestea sînt următoarele: lexic (mai precis, lexicologie: semasiologie, etimologie, frazeologie, lexicografie), fonetică și fonologie, grafie și ortografie, formarea cuvintelor, morfologie, sintaxă, punctuație; stilistică, dialectologie (inclusiv termenii de bază din domeniul noilor curente și metode lingvistice⁵).

Ținînd seama de caracterul dicționarului, vor fi excerptate, în primul rînd, principalele manuale și cursuri universitare (întrucît acestea oferă garanția includerii termenilor celor mai uzuali), *Gramatica limbii ruse* a Academiei de Științe a U.R.S.S. (vol. I și II), lucrările de introducere în lingvistică ale lui A. A. Reformatski și R. A. Budagov (lucrarea acestuia din urmă prin confruntare cu ediția românească, publicată de G. Mihăilă), culegeri de articole de lingvistică generală (bunăoară, originalul articolelor apărute în versiune românească cu titlul comun *Lingvistică generală. Culegere de articole* traduse din limba rusă de Lucia Wald și Elena Slave, București, 1960, sau *Probleme de stilistică. Culegere de articole*, Ed. științifică, București, 1964), lucrări capitale de dialectologie (de felul lucrării lui P. S. Kuznețov), articole și studii din principalele reviste sovietice de lingvistică etc. În alcătuirea listei de cuvinte se va ține seama și de termenii înregistrați în alte lucrări asemănătoare.

După toate probabilitățile, *DRRTL* va cuprinde circa 3.000 de termeni, ceea ce, în comparație cu celelalte dicționare similare, reprezintă o cifră destul de mare⁶. Cuvintele-titlu nu vor fi așezate după principiul tematic (ca, de pildă, în *Dicționarul terminologiei lingvistice a limbilor slave*, în curs de elaborare), ci în ordine alfabetică (după cum au procedat J. Marouzeau, autorii dicționarului apărut în 1960 la Praga ș.a.).

Un articol propriu-zis din dicționar nu poate fi prezentat deocamdată, întrucît excerptarea izvoarelor încă nu s-a terminat, iar la redactarea unui cuvînt-titlu pot fi folosite mai multe sau

¹ Agostino Severino, *Manuale di nomenclatura linguistica*, Milano, 1937.

² Este edificatoare, în acest sens, remarcă făcută de C. Poghire (în SCL, 1962, nr. 2, p. 296): «Ar fi nevoie, credem, să se tipărească un dicționar lingvistic (sublinierea n.) rus-român, așa cum au apărut dicționare politehnice sau, mai speciale, economice, medical ș.a.»

³ Utilitatea întocmirii *Dicționarului* ne-a fost semnalată nu o dată de diferiți bibliografi și bibliotecari.

⁴ Cu prilejul discutării unor probleme din acest articol, prezentat sub formă de comunicat la Sesinua științifică jubiliară a Universității din București din 15–17 octombrie 1964, unii tovarăși (acad. E. Petrovici, G. Mihăilă, Ecaterina Fodor, A. Vraciu ș.a.) au insistat asupra necesității de a se lărgi profilul *DRRTL*, propunînd să fie incluși termeni și din celelalte discipline lingvistice (nu numai din rusistică și lingvistică generală). Propunerea, acceptabilă în principiu, nu va putea fi realizată însă decît într-o etapă ulterioară (eventual, într-o nouă ediție a lucrării), întrucît deocamdată depășește, ca timp și efort, posibilitățile colectivelor de autori. Și-apoi, întocmirea unui dicționar lingvistic general implică o participare cu mult mai largă, presupunînd antrenarea unor specialiști în diferite limbi și discipline lingvistice.

⁵ Aparent mai ușoară, sarcina redării lexicografice a noii terminologii lingvistice rusești implică și ea dificultăți, determinate, între altele, de unele fluctuații (variante morfologice, dublete lexicale etc.). Vezi, în această privință, V. A. Іткoвici, *О слове новой лингвистической терминологии*, în «Лингвистическая терминология и прикладная топонимика», Москва, 1964, p. 39.

⁶ Iată cîteva date comparative privind numărul de cuvinte-titlu înregistrate în diferite dicționare lingvistice: dicționarul lui A. Severino — 432, dicționarul lui E. V. Krotevici și N. S. Rodzevici — 675, dicționarul lui J. Marouzeau — 1330, *Dicționarul terminologiei lingvistice a limbilor slave* (în curs de elaborare) — 2500–3000, dicționarul lui O. Man și L. Koval — peste 3.000 de termeni.